

ЧУДОМИР ЦАНКО

chitanka.info

Той остана сирак от мъничък. Майка му, бог да я прости, почина от тежката болест наскоро, след като се върнахме от Балкана, и Цанко остана едничка радост и надежда на дядо Гаря цигуларя. Глезеше го много старият, думата му надве не кършеше, затова не прокопса и дом не смогна да свърти. Все по сватби и гуляи ходеше дядо Гарьо и Цанко все с него.

— Ха, сине, опъни му, татъвото, из бъклицата, издебело му цукни, та да ти се зачервят ушичките — думаше той и Цанко пиеше и винце, и ракия, и пригласяше на баща си.

По едно време му направи гъдулка. Мъничка една, черничева, колкото шепа. И почне ли баща му да свири, и той стърже ли, стърже след него. Като напълни години, старият се поизуми от пиене и почна да забравя песните. Почне, да речем, за Хайдут Сидер и Черен Арап, кара, кара, па като я смеси с Болен Дойчиновата. Като не може да докара и нея, обърне я на Карамфилчето. Кога пък се напие съвсем и забрави всичко, кара само: тан-тиини, тантуну-ну-тан-ти-нее... и сам-там допира лък до струните. И както тананика, и заспива.

Умря горкият, на Водици. Напил се на Коста Ненов на сватбата и заспал. Завили го с една парцалена черга и ха да се събуди, ха да стане — кога го отвили, той се вкочанясал.

Оттогава Цанко остана сам-самичък с бащино наследство една гъдулка, един бръснач и пиенето.

Свирнята на баща си не можа да научи и бръснарството му беше никакво, ама пиенето му — чиста работа!

Не го канеха и по сватби. Само три песни знаеше и пет-шест свирни, а с три песни сватба става ли? Пък и пустата му пукница невярна! Не знае човек кога ще се напие — преди сватбата или по средата — а изплюска ли се — същински бащичко! Забравя и песни, и лък, и само тан-ти-ни-ни, тан-туну-ну-ну... и ченетата му играят като откопчани.

Като не му провървя, захвърли гъдулката и го удари на бръснарство. То едно бръснене, господ да те пази, но пари нали не взема, а само по една ракия, все се намираха корави хора да му седнат. Един съботен ден, посред лято Кольо Русин, облякъл войнишки шинел, изтъпанил се пред него и му дума:

— Хайде, Цане, хайде, чичовото, да ме остържеш, че бабата ме гони вече от къщи!

— Ами тоя шинел защо ти е? — пита той.

— Че пък питаш! Ами че като ме почнеш, да му застъпиш полите, та да не подскачам от зор!

Човек не е обръснал, кърви да не потекат от него!

Миналата есен, когато се бихме с еничерлийци из гората, две читачета бяха сгащили Караминковото момче в една долчинка, та го бяха секли с ножове по лицето като тиква. Докараха го с кола в село при фелдшера, а Лъжлив Съби ги срещнал при моста, поогледал го оттук-оттам и рекъл:

— Нищо му не е на момчето, ще му мине като на куче! Все едно че наш Цанко го е бръснал!

Та и бръснарлъкът му беше такъв, искам да кажа, затова и него заряза и сега се скита пет за четири из кръчмите и дири някой да го почерпи.

Байряма му празнуваме есенно време, когато варим ракиите. От сутрин до вечер като акцизен обикаля казаните и опитва градусите на ракията, докато се запени като бясно куче около устата. Този гребне с канче, онзи му поднесе чашка и, току-виж, заклати се и се сгромоляса в джибрите. Дели Димо и Руси Лисичката това и чакат. Снемат лесата от колата, грабнат го за крака и ръце, положат го вътре, накичат го с върбови клони и лютивец, налепят по лесата свещи, разнасят го край казаните и го оплакват на умряло. Цяло село се събира сеир да чини. Носят го, оплакват го, па го сложат, гдето реката се дели на две, на пясъка, заринат го наоколо с пясък, забият му върбов кръст до главата и чакат да се събуди.

Отрезнее ли, надигне се, наплиска се със студена вода и пак почне да обикаля от казан на казан, сякаш нищо не е било.

Зимъс урадиса на зло, клетникът, та малко е нефелен вече. През кривата сряда, срещу сирни заговезни, имаше пет сватби в село. Обикалял от сватба на сватба, плюскал каквото му дадат и вечерта го гледам, едва се тътрузи на Хаджиевия дюкян. Какво е правил там, какво е струвал, не зная, ама към петляно време му дошло наум да се прибере у дома си. Заклатил се той кандил-мандил и кога минавал дола, рекъл да прекрачи, строполил се на леда пред Мариновата къща и там останал. Сутринта, кога Марин станал да обикаля добитъка, видял, че нещо се чернее на леда. Отишъл при него — опитал се да го дигне — не може. Развикал се човекът, събудил и Хаджията, дърпали,

надигали, а той, проклетникът, замръзнал на леда и не се отлепя. Че се хукне Хаджията, че вземе чайника от огнището, та поливат около него, под него, дорде го отлепили.

Яка душа, брей! Полежа, полежа някой и друг ден ни жив, ни умрял и пак се надигна като язовец из дупка.

И нищо му нямаше. Само с един мустак беше останал, ама и той пак поникна. Беше залепнал за леда с него и като го дърпал Марин, отскубнал му го, та от едната страна го гледаш същински Цанко, а от другата, без мустака, пак той — ама на млади години. И повреден е малко, завалията. Долната му джука, дето е лежала на леда, трепери от време на време като на младо магаре пролетно време. Ама иначе нищо не му е. Пие за твое и мое здраве, пак стърже цигулката и забрави ли песента, кара си все тан-тини-нини, танту-нуну-ну.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.